

такого регулювання може стати комплексна підтримка експортної діяльності підприємств. Актуальним залишається питання щодо зміцнення експортного потенціалу підприємств з використанням можливостей регіональної інфраструктури.

Література

1. Геец В. М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку [монографія] / В. М. Геец. — К.: НАН України, 2009. — 864 с.
2. Гордієнко Т. М. Розвиток регіональної економіки у контексті економічної кризи / Т. М. Гордієнко // Актуальні проблеми економіки. — 2010. — № 6. — С. 162-166.
3. Конкурентоспроможність економіки України: стан і перспективи підвищення [монографія] / під ред. И. В. Крючковой. — К.: Основа, 2007. — 488 с.

ВИКОРИСТАННЯ БУДІВЕЛЬНИХ КОНТРАКТІВ ФІДІК ПІД ЧАС ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРНИХ ПРОЕКТІВ У БУДІВНИЦТВІ В УКРАЇНІ

Т. А. КОЛЯДА, канд. юрид. наук, доц.,
доц. кафедри правового забезпечення господарської діяльності
К. О. САГАЛОВИЧ, студ.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

С. О. ПЕЛИПЕНКО, студ.
*Харківський національний університет будівництва та архітектури,
м. Харків*

В середині XIX століття, у зв'язку з все більшим ускладненням будівельних проектів і залученням до їх реалізації все більшої кількості учасників, стала виділятися професія інженера консультанта, який наймався замовником в якості незалежного консультанта з будівництва і постачання будівельних матеріалів.

Незалежні інженери консультанти не мали частки власності в об'єктах, що будувалися, і не були пов'язані договорами з підприємцями і будівельними компаніями.

З метою координації діяльності інженерів в ряді країн були створені національні асоціації інженерів консультантів, первинним завданням яких було вироблення єдиних стандартів якості послуг, що надаються незалежними інженерами консультантами. У 1903 році утворюється асоціація інженерів консультантів у Німеччині, у 1904 році – Данії, у 1905 році – США, у 1908 році – у Великобританії, далі у Бельгії, Нідерландах, Швеції, Франції. У 1913 році, в ході проведення міжнародної промислової виставки в Бельгії, за ініціативи національних асоціацій Бельгії і Франції відбувся перший конгрес інженерів консультантів, на якому була заснована **FIDIC** – Міжнародна федерація інженерів консультантів.

Спочатку діяльність FIDIC була націлена на створення міжнародної методологічної бази, яка б регламентувала діяльності інженерів консультантів. Слід зазначити, що в різних країнах існували і існують донині різні підходи до вирішення питань, що регламентують діяльність інженерів консультантів.

Згодом функції Міжнародної федерації інженерів-консультантів розширилися, і зараз FIDIC основні зусилля концентрує на розробці і публікації типових умов контрактів для використання з метою регулювання взаємовідносин учасників міжнародних інвестиційно-будівельних процесів.

Сьогодні членами FIDIC є національні асоціації 97 країн з усіх континентів. Федерація представляє більшість практикуючих інженерів консультантів світу. Штаб-квартира FIDIC знаходиться у Женеві (Швейцарія)

Всього FIDIC розроблено дев'ять проформ контрактної документації.

Спочатку було випущено п'ять основних проформ:

«Умови контракту на спорудження об'єктів цивільного будівництва» («Червона книга»)

«Типовий договір між замовником і консультантом на надання послуг» («Біла книга»)

«Умови контракту на проектування, будівництво і здачу об'єктів «під ключ» («Помаранчева книга»)

«Умови контракту на електромонтажні роботи і роботи з монтажу механічного устаткування» («Жовта книга»)

«Умови субдоговорів на спорудження об'єктів цивільного будівництва»

Умови типових контрактів, розроблені FIDIC, перекладені багатьма мовами і широко використовуються при виконанні як міжнародних, так і національних будівельних проектів. Ці документи застосовують Міжнародний і Європейський банки розвитку і реконструкції, державні і приватні замовники в багатьох країнах світу.

Європейський вектор розвитку України вимагає в тому числі гармонізації не лише нормативної бази в будівництві, але й вдосконалення організаційних підходів до будівництва.

Міждержавна гільдія інженерів-консультантів (МГІК), як член FIDIC, працює над запровадженням інституту інженерів-консультантів, підвищенням ролі і важливості стандартів FIDIC в Україні, та всіляко підтримує і просуває конструктивні ініціативи з цих питань.

Зокрема, МГІК зроблено перший крок на шляху до впровадження контрактів FIDIC в Україні.

Впровадження контрактів FIDIC в Україні сприятиме поліпшенню взаєморозуміння між учасниками інвестиційних проектів, створенню умов для залучення фінансування, покращенню інвестиційної привабливості, відновленню будівельного ринку зокрема і української економіки в цілому.

Міжнародних кредиторів можна вважати історично першими

«лобістами» проформ FIDIC в Україні. Керовані цілком виправданим намаганням захистити себе від несподіванок та небезпек, що чатують на них на локальних ринках, а також заощадити ресурси, які інакше довелося б витратити на дослідження та розроблення індивідуалізованих форм контрактів із залученням локальних фахівців і врахуванням місцевої специфіки, міжнародні інвестори зазвичай віддають перевагу використанню загальновизнаних інструментів, що акумулюють найкращі світові практики та міжнародний звичай у певній галузі (наприклад, Incoterms). До розряду таких інструментів можна віднести й проформи FIDIC. Їх застосування є показником зрілості та цивілізованості компанії, ступеня її інтегрованості до міжнародного бізнес-середовища. Цей самий критерій певною мірою може бути застосований і до оцінки стану інженерно-будівельної індустрії та інвестиційного клімату країни загалом.

Література

1. Міждержавна гільдія інженерів консультантів: Типові проформи контрактів ФИДИК [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://iceg.com.ua/typovi-contrakty-fidic-informatsiyna-dovidka>
2. Застосування контрактів ФИДИК в Україні: юридична газета [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://jur-gazeta.com/publications/actual/zastosuvannya-kontraktiv-fidic-v-ukrayini.html>

ВИКОРИСТАННЯ БУДІВЕЛЬНИХ КОНТРАКТІВ ФІДІК ПІД ЧАС ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРНИХ ПРОЕКТІВ У БУДІВНИЦТВІ В УКРАЇНІ

І. І. КИЛИМНИК, канд. юрид. наук, доц.,
зав. кафедри правового забезпечення господарської діяльності
В. Г. ВИСОЦЬКА, студ.
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

На сьогоднішній день FIDIC являє собою найбільшу міжнародну організацію в області будівельного консультування, яка об'єднує 100 національних асоціацій інженерів-консультантів по всьому світу. FIDIC проводить політику глобалізації, сталого розвитку та інтегративного розуміння бізнесу.

FIDIC розробили декілька різновидів контрактів (книг) FIDIC, кожна з них відрізняється кольорами для простоти розпізнавання і праці з ними. Перша книга FIDIC це Червона книга, що представляє собою «Умови контракту на спорудження об'єктів цивільного Будівництва», яка рекомендована для застосування усім і була успішно використана не один раз (і використовується в даний час) при будівництві об'єктів, підряд щодо яких присуджувався на основі міжнародних конкурсів.